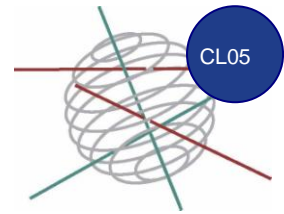

BEES

BEIgium Ecosystem Services (BEES): A vision for society–nature interactions

Cluster van de projecten WETMAT-MANUDYN-ADAPT-LUSI

DUUR VAN HET PROJECT
15/12/2009 – 31/01/2012

BUDGET
99.227 €

CONTEXT

Ecosysteemdiensten (ESD) zijn de voordelen die de mens haalt uit ecosystemen. Sinds het Millennium Ecosystem Assessment (2005) zijn heel wat initiatieven genomen om dit concept van ESD theoretisch uit te werken en het in de praktijk brengen in het dagdagelijkse beleid. In België is er echter dringend behoefte aan meer kennis en inzicht over de ESD die hier voorkomen. Een cruciale stap is het samenbrengen van de kennis en expertise met betrekking ESD in België (goederen zoals vis, schelpdieren, riet,...; regulerende diensten zoals als waterberging, waterzuivering, ...; ondersteunende diensten zoals primaire productie, nutriëntencyclering,...; evenals heel wat culturele diensten).

Het concept ecosysteemdiensten heeft een enorm potentieel om te komen tot een onderbouwd en duurzaam beheer van onze open ruimte en natuurlandschappen. Het vinden van een balans tussen eco-centrische en antropocentrische belangen is altijd al een moeilijke oefening geweest. Het concept ecosysteem diensten toont aan dat deze tegenstelling slechts schijn is. Het beschouwen van natuur en landschappen als producenten van ecosysteemdiensten is een veelbelovend concept dat ons in staat stelt om natuur en landschap te waarderen. De steeds verdergaande degradatie van ecosystemen kan belangrijke economische en maatschappelijke gevolgen hebben. Het systematisch vervangen van gratis ecosysteemdiensten door dure technische oplossingen legt een steeds grotere organisatorische en financiële druk op de maatschappij. Het concept ecosysteemdiensten biedt een uniek kader waarbinnen men de verschillende sociale, economische en omgevingsaspecten kan samenbrengen en integreren. De economische waardering van ecosysteemdiensten biedt bovendien duidelijk mogelijkheden om het maatschappelijk en economisch belang van ecosystemen in rekening te brengen en zo een rol te spelen in beleidsontwikkeling. Een dergelijke waardering van ecosysteemdiensten is enkel mogelijk indien deze geschiedt op een grondige kennisbasis. Zowel de maatschappelijke vraag naar ecosystemen als de ecologische mechanismen die de ES leveren zijn onderhevig aan een grote variabiliteit en heterogeniteit.

PROJECTBESCHRIJVING

Doelstellingen

Met deze cluster willen we het onderzoek naar ecosysteemdiensten (ESD) in België in kaart brengen en stimuleren. In vergelijking met de ons omringende landen zijn er in België nog geen grote initiatieven geweest omtrent het onderzoek naar ESD. Om het Belgisch onderzoek naar ESD op een hoger niveau te brengen is er nood om de het onderzoek te structureren en stroomlijnen. Concrete doelstellingen zijn:

- Experten, beleidsmakers en organisaties samenbrengen die betrokken zijn in ESD onderzoek.
- Een inventaris maken van de expertise en onderzoeksprojecten.
- Een "state of the art" maken van het Belgische ESD-onderzoek.
- Een methodologie naar voor schuiven die een basis kan vormen voor een "Belgische Ecosystem Assessment".
- Bekijken of er een opportuniteit bestaat om een virtueel onderzoeksinstituut te creëren, dat de nodige expertise omvat om een bijdrage te leveren aan grote internationale onderzoeksinitiatieven.
- Formuleren van aanbevelingen voor wetenschappelijke programma's en beleidsdoelstellingen inzake ESD.

Methodologie

De hoofdmoot van dit project bestaat uit workshops die de verschillende aspecten van ESD-onderzoek beslaan. De workshops zijn in het Engels en minstens één keynote spreker is buitenlandse specialist in het workshop-thema. De vorm van de workshop kan variëren (presentaties, brainstorm, debat) afhankelijk van de objectieven van de workshop. Na de workshop wordt door de coördinator een samenvattende tekst gemaakt welke als hoofdstuk in het eindrapport verschijnt. Dit hoofdstuk zal worden verdeeld en als coauteur onderschreven door de workshopdeelnemers, wat ook samenwerking met partners buiten het consortium bevordert.

Allereerst maken we een grondige inventaris van de bestaande expertise. Lopende en afgeronde projecten die verband houden met ecosysteemdiensten worden mee opgenomen in de BioBel biodiversity research database. Met behulp van deze inventaris zijn we in staat om alle relevante actoren uit te nodigen op een serie workshops die telkens een verschillend aspect behandelen.

BEES

BEIgium Ecosystem Services (BEES): A vision for society–nature interactions

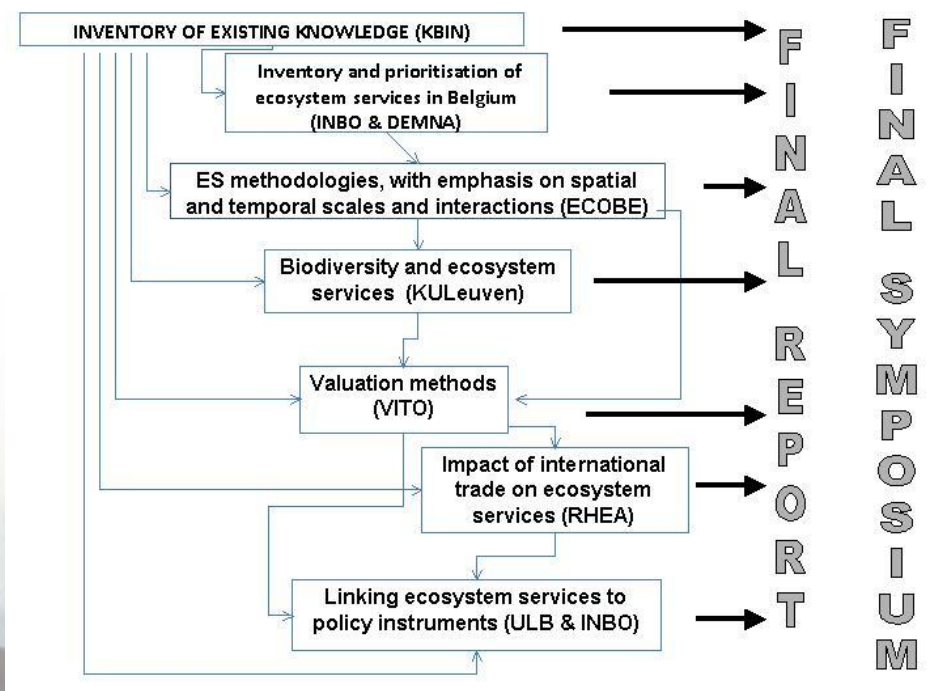
1. Een eerste workshop behandelt de inventarisatieoefening en tracht uit te zoeken welke ecosystemediensten prioritair zijn in de Belgische context. Indirect wordt daarmee tevens bepaald welke ecosystemen en processen prioritair zijn voor onderzoek en monitoring van ESD.
2. De tweede workshop behandelt de state of art inzake methoden om de variabiliteit en heterogeniteit van ecosystemediensten op verschillende schaalniveaus werkbaar te houden. Ecosystemediensten worden geleverd door complexe interacties, processen en mechanismen die spelen op verschillende ruimtelijke schalen en in verschillende tijdsdimensies (seconden, uren, dagen, jaren....). Daarnaast is de vraag naar ecosystemen ook gebonden aan verschillende tijd en ruimte dimensies. Kennis over deze materie is cruciaal om de hoeveelheid en timing van ecosystemediensten te kwantificeren.
3. De derde workshop heeft een specifieke focus op de rol van biodiversiteit in het genereren van ecosystemediensten. Biodiversiteit heeft een positief effect op ecosystemediensten. Via welke mechanismen werkt biodiversiteit in op ESD, wat zijn de belangrijkste organismen en hoe moeten we biodiversiteit evalueren in de context van ESD.
4. De vierde workshop handelt over waarderingsmethoden voor ESD. Welke methoden zijn het meest geschikt en hoe gaan we om met tijd en ruimteschalen voor de waardering van ESD? Hoe waarderen we de rol van biodiversiteit?
5. De vijfde workshop gaat in op de impact van internationale handel in ecosystemediensten. Immers wij zijn gebruikers van veel ESD die elders geproduceerd worden enerzijds en voeren anderzijds ook ESD uit.
6. De zesde workshop heeft tot doel om bruggen te slaan tussen ecosystemediensten en beleidsontwikkeling.

Finaal zal een symposium georganiseerd worden in samenwerking met BELSPO om de resultaten van het project naar buiten te brengen aan een breed publiek.

INTERACTION ENTRE LES DIFFERENTS PARTENAIRES

Vooruitgang in het onderzoeksveld 'ecosystemediensten' is niet enkel afhankelijk van grootschalige initiatieven en top-down kennistransfer. Ecosystemediensten in onze regio kunnen verschillen van andere regio's, zowel vanuit ecologische invalshoek als wat betreft socio-economische aspecten. Om de Belgische onderzoeksinitiatieven op de internationale kaart te plaatsen is het allereerst noodzakelijk om onderzoeksinitiatieven te structureren en focussen. In deze cluster wordt dit in de praktijk gebracht aangezien de verschillende werkpakketten sterk met elkaar gelinkt zijn. (Fig. 1)

Figure 1 : Een overzicht van de links tussen de verschillende werkpakketten

BEES

BEIgium Ecosystem Services (BEES): A vision for society–nature interactions

VERWACHTE RESULTATEN

Deze cluster brengt de verschillende spellers in het onderzoeksveld samen. Zowel, universiteiten, administraties als natuur- en sociale wetenschappen. Daar het onmogelijk is alle relevante partners rechtstreeks in de cluster te betrekken worden deze betrokken door middel van workshops. Zo willen we dialoog en uitwisseling van kennis en ideeën stimuleren tussen humane wetenschappen (economen, sociologen, juristen) en natuurwetenschappen (ecologen, milieudeskundigen, agronomen), leidende ambtenaren, natuur- en milieuorganisaties, internationale netwerken en de privésector. Dit zal Belgische wetenschappers helpen om een internationale autoriteit in dit onderzoeksveld op te bouwen en zich voor te bereiden op Europese onderzoeksprojecten. Het uitnodigen van gezaghebbende wetenschappers op de workshops bidet de Belgische wetenschappers een opportuniteit om hun ideeën te bespreken en gemeenschappelijke onderzoeksprojecten te stimuleren. Tenslotte zal deze cluster, die gelinkt is aan de onderzoeksprojecten van call 5 van SSD, het toelaten een visie te ontwikkelen op een geïntegreerde aanpak van het ESD-concept en de implementatie ervan in het beleid.

Elke workshop zal als hoofdstuk in het eindrapport/boek "Ecosystem assessment in Belgium" worden opgenomen. Om de resultaten toegankelijk te maken, organiseert de cluster een eindsymposium in samenwerking met BELSPO.

PARTNERS

Activiteiten

UA beschikt over een uitgebreide ervaring in onderzoek rond ESD. Zo is het project rond herstel van het Schelde estuarium met optimalisatie van ESD gebaseerd op onderzoek verricht door UA. De economische waardering werd uitgevoerd door VITO. VITO en UA werken samen in verschillende andere projecten rond ESD.

KULeuven heeft een duurzame reputatie in onderzoek rond de relatie tussen diversiteit en functionaliteit.

INBO is verantwoordelijk voor de rapportage van de toestand van natuur in Vlaanderen alsook voor de voorbereiding van het eerste ESD onderzoek in Vlaanderen en heeft ervaring met de sociale aspecten van ESD.

DEMNA is de Waalse tegenhanger van INBO. De ULB-partner is gespecialiseerd in multidisciplinaire studies aangaande milieubeleid en strategieën voor duurzame ontwikkeling, en het ontwerp en evaluatie van beleidsacties.

KBIN voert wetenschappelijk onderzoek uit in het brede veld van de natuurwetenschappen, met belangrijke accenten op evolutie, diversiteit en ecosystemen.

RHEA adviserende rol in het veld van natuurlijke hulpbronnen, menselijke omgevingen en agronomie.

CONTACT INFORMATIE

Coördinator

Patrick Meire

Universiteit Antwerpen
Campus Drie Eiken
Department of Biology
Ecosystem management research group (ECOBIE)
Universiteitsplein 1, building C
BE-2610 Antwerpen
Tel.: + 32 (0)3 265 2274
Fax: + 32 (0)3 265 2271
patrick.meire@ua.ac.be
www.ua.ac.be/ecobie

Promotoren

Inge Liekens

VITO NV – Flemish Institute for Technological Research
Boeretang 200
BE – 2400 Mol
Tel: 014 33 58 86
Inge.liekens@vito.be

Francis Turkelboom

Research Group Ecosystem Services
Own Capital of the Research Institute for Nature and Forest (EV-INBO)
Kliniekstraat 25, 1070 Brussel
Tel: +(032) 02 558 18 76
Fax: +(32) 02 558 18 05
francis.turkelboom@inbo.be

Luc De Meester

Laboratory of Aquatic Ecology and Evolutionary Biology
Catholic University of Leuven (KUL)
Charles Deberiotstraat 32 - bus 2439, 3000 Leuven
Tel: +32 16 323708 of +32 16 323966
Fax: +32 16 324575
luc.demeester@bio.kuleuven.be

Tom Bauler / Erwin Zaccai

Institut de Gestion de l'Environnement et d'Aménagement du Territoire
Centre d'Etudes du Développement Durable
Tel.: +32 (0)2 650 49 24
Fax: +32 (0)2 650 43 12
tbauler@ulb.ac.be

Alain Peeters

Natural Resources Human Environment and Agronomy (RHEA)
Rue des Anciens Combattants 13
1450 Gentinnes
Tel.: 0475 905 914
Fax: 071 87 98 51
alain.peeters@rhea-environment.org

Opvolgingscomité

Voor de volledige en de meest up-to-date samenstelling van het Opvolgingscomité, gelieve onze databank van federale onderzoeksacties (FEDRA) te bezoeken op <http://www.belspo.be/fedra> of <http://www.belspo.be/ssd>

